

A törvény hatályossága.

Vladár Gábor a Magyar Jogászegyletben 1933-ban tartott előadása során igen finom érezetű, a jog mélységéig törő elemzéssel mutatta meg annak a kérdésnek kényességét, hogy a törvény hatályossága, hatályban léte, túl azon az e tárgykörben sűrűn eső vitakérdésen, hogy egy újabb törvény rendelkezése valamely korábbi törvényes rendelkezést hatályonkívül helyezett-e, milyen kényes kérdés. Fejtegetéseinek lényegét abban foglalta össze, hogy a törvény „hatályban léte nem abszolút, hanem relatív fogalom“, „a jogszabály élete örök, nem korlátozódik csupán az életbelépéstől-hatályvesztésig terjedő időre, ez az idő csak legvirulensebb szaka életének“. (Jogászegyleti értekezések és egyéb tanulmányok 1933. évf. 295—297. old.) A gyakorlat most egy érdekes adalékot szolgáltat Vladár önmagában is meggyőzően kifejtett tételéhez.

Közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtással szemben a végrehajtást szenvedett végrehajtás megszüntetési keresetet nyújtott be, az okiratban foglalt ügylet érvénytelenségére hivatkozással. Alperes végrehajtató a kereset elutasítását kérte és kifogásolta, hogy a közjegyzői okiratban foglalt ügylet érvénytelensége bírói ítélettel megállapítva nincs és ennek híján az ügyletérvénytelenítés végrehajtás megszüntetési perbe nem eszközölhető és ez alapon végrehajtás megszüntetési pernek sincs helye.

A járásbíróóság az alperesi álláspont értelmében a keresetet elutasította.

A fellebbezési bíróság a per érdemi tárgyalását rendelte el az alábbi indokok alapján.

Az 1912: LIV. t.-c. 39. §. c. pontja szerint közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtással szemben végrehajtási megszüntetési keresetnek azon az alapon is helye van „amennyiben a végrehajthatóság törvényes előfeltételei hiányoznak“. A kifejezés távolról sem ad egy ismert szokásos zárt tartalmú rendelkezést. „A végrehajthatóság törvényes előfeltételei“ — nem állandó vagy visszatérően használt gyűjtőnév, melynek körébe tartozó egyes elemek valaminő egyéb jogforrásból, vagy többől maguktól adódnak. A törvény értelmezésére van tehát szükség az irányban, hogy a „végrehajthatóság törvényes előfeltételei“ közé besorakozik-e az okiratbeli ügylet érvénytelensége. A törvényszék ezen kérdés elbírálásánál utalt arra, hogy a vonatkozó törvényszakasz „hatályonkívül“ helyezte az 1874:XXXIV. t.-cikk 113. §-át és az ott megadott „kifogási“ jogorvoslat helyébe nyújtotta a végrehajtás megszüntetési keresetet. A közjegyzői törvény hatályonkívül helyezett szakasza a „kifogás“ lehető alapja gyanánt egyebek között: az ügylet érvénytelenségét is megem-

liti. A régi törvény mellett tehát semmi kétség, hogy az ügylet érvénytelensége végrehajtás megszüntetési per alapjául szolgálhat. Dogmatikusan: a végrehajthatóság törvényes előfeltételei közé közjegyzői okirat alapján vezetett végrehajtás esetén az okiratba foglalt ügylet érvényessége is beletartozik. A hatályon kívül helyezett törvény tehát így tovább él, mint az új törvényi rendelkezés értelmezési eszköze.

Ennek a pár sornak a megírása után jelent meg a „Magyar Jogászegyleti Értekezések“ Szent István Emlékév ünnepi száma, amely közli a Jogászegylet esztergomi diszülésén elhangzott felszólalásokat és előadásokat. Dr. Stolpa József államtitkár: „Mi van ma hatályban Szent István törvényeiből“? címen tartott előadásában a téma által inspiráltan ugyancsak utal Vladár előadására és Grosschmidnak Vladár által is idézett „Jogszabálytani“ fejtegetéseire.

B. S.

IRODALOM.

Emlékkönyv

Szladits Károly egyetemi tanárságának 30 éves jubileuma alkalmából.

A modern magyar magánjog három nagymesterének: Grosschmidnak, Szászy-Schwarznak és Szladitsnak tanítványaihoz való viszonya teljesen eltérően alakult.

Grosschmid: hófedte alpesi hegycsúcs, mely a maga fenséges távolából is gyönyörködtetően, de egyszersmind nyomasztóan hat és megközelítéséhez csak a legbátrabbak mernek hozzáfogni. (Hogy ez a hasonlat nem mindenben találó, azt — velem együtt — tanúsíthatják azok, akik emlékeznek arra, hogy a Mester előadása alatt mennyire figyelte a hallgatóiban keltett visszhangot és mennyire reagált kedvenc tanítványainak egy-egy félhalkan elejtett megjegyzésére; jól emlékezünk még sokan az órautáni tiz-tizenöt perces vitákra is a katedra körül.)

Szászy-Schwarz egyik úttörője volt a budapesti egyetemen a szemináriumok intézményének. Szemináriuma teljesen megütötte a külföldi nagy egyetemek hasonló intézményeinek nivóját. Talán nem is a Professor maga, hanem a hallgatók támasztottak oly magas követelményeket önmaguk iránt, hogy ezért, meg a szeminárium pár éves fennállása folytán az nem tudott maradandóbb hatást gyakorolni jogéletünkre.

Ugyanebben az időben, midőn a magyar jognak ez a két gigásza tanított a budapesti egyetemen, majdnem kötelezővé vált minden hallgatóra, aki civilistának készült, hogy beiratkozzék az akkori fiatal docensnek, Szladits Károlynak magánjogi praktikumára. A praktikum később szemináriummá fejlődött; a fiatal joghallgató, akinek érdeklődését apró, sokszor a napilapokból